

Nieuwsbrief

“Vrienden van het Waterwingebied”

2018 - 2

Sinusmaaïen Waterwingebied

“Vrienden van het Waterwingebied Reijmerinkstraat 34, MH Amersfoort
KvK nr. 32085084 Bank: ABN-AMRO rek. NL78 ABNA 054.92.35.175”

Privacy - AVG

Vanaf 25 mei geldt de nieuwe privacywet: de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Ook de Vrienden van het Waterwingebied hebben daarmee te maken

Het bestuur heeft een privacy protocol volgens de AVG opgesteld.

Wij beschikken alleen over uw naam en (mail)adres t.b.v.

verenigingsactiviteiten, zoals Nieuwsbrief en contributie. Alleen de penningmeester beschikt over uw rekeningnummer. De digitale Nieuwsbrief wordt via BCC verzonden.

Op de website kunt u lezen hoe binnen de Vereniging omgegaan wordt met de gegevens van haar leden. Ga naar de website en kijk onder: Vereniging

Terugblik ledenvergadering 8 maart

Op 8 maart is de algemene ledenvergadering gehouden. Er was een redelijke opkomst. Voor de pauze was er een huishoudelijk gedeelte en is het financieel jaar verslag goedgekeurd, met dank aan de kascommissie.

Na de pauze heeft Renée van Assema, de voormalige stadsecoloog, een lezing gehouden over Het Waterwingebied. Daarin kwamen aan de orde de rol van de verschillende ijstijden bij het ontstaan van het gebied, Het Waterwingebied als onderdeel van een ecologische verbindingsstructuur, de opzet van het gebied met thema's (bijv. poel, bos, singels e.d.) en de daarbij horende gidssoorten. Zij benadrukte nog eens het belang van het Groenbeheerplan Waterwingebied, waarin dit beleid beschreven is. Daarnaast het belang ervan bij aanbestedingen voor het groenonderhoud van het gebied.

Het was een zeer boeiend verhaal, heel erg informatief.

Sinusmaaien

Volgens het Groenbeheerplan worden de meeste velden 2x per jaar gemaaid.

Opgemerkt is, dat de variatie aan bloemen minder groot is dan gehoopt. Dat heeft gevolgen voor vlinders en insecten. Deze kunnen geen voedsel vinden.

Bij het opstellen van het nieuwe onderhoudsbestek is daarom gekeken of er ook andere maaimethoden zijn. Men kwam uit op gefaseerd maaien.

Altijd een gedeelte laten staan, zodat er steeds ergens iets in bloei staat of vrucht draagt.

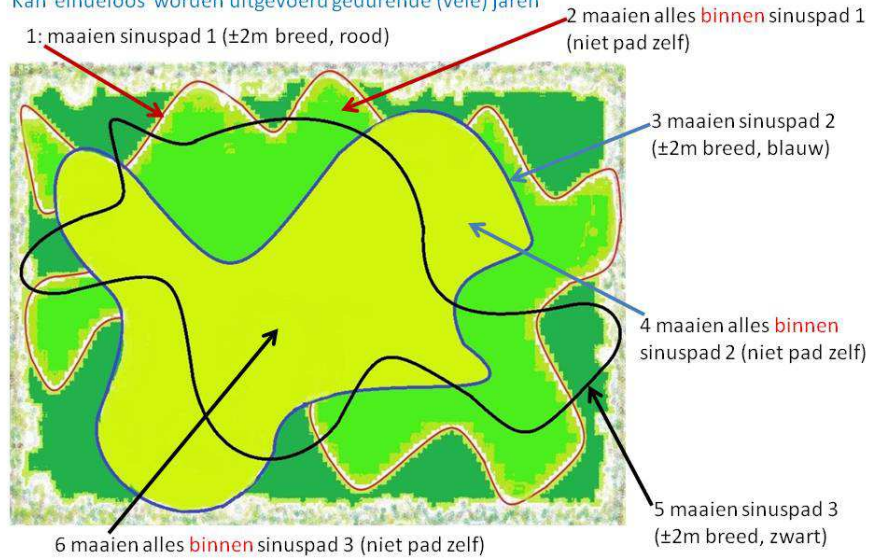
Het gebied tussen de Van Randwijckklaan en de Lageweg is uitgekozen om hiermee te experimenteren. U kunt inmiddels zien, dat er in dit gedeelte al een begin meegemaakt is. Niet alles is gemaaid. Men kiest een midden terrein en gaat daar omheen in bochten maaien.

Hierbij ziet u een schemaatje, zoals het eruit zou kunnen zien.

Gemaaid hooiland volgens sinusbeheer.

Voorbeeld sinusbeheer (Bron: Jurgen Couckuyt)

Kan verdeeld over 1, 2, 3 of meer jaar afhankelijk van productie grasland
Kan 'eindeloos' worden uitgevoerd gedurende (vele) jaren

voorbeeld van een eerste begin.

Een aantal jaren geleden is een Vlaming, de heer Jurgen Couckuyt, gekomen met een systeem van 'bochten maaien' en nooit 2 keer achterelkaar hetzelfde gedeelte. Dit bochten maaien heeft hij: sinusmaaien genoemd.

Voor wie meer wil weten: op de website hebben we het rapport van Jurgen Couckuyt geplaatst (onder rapporten). Van hem zijn ook dit schema en de foto.

Zodra het maaischema voor het gebied tussen Van Randwijcklaan en Lageweg is uitgewerkt, plaatsen we dit op de website.

In memoriam Martha van der Doe

Begin juni bereikte ons het bericht, dat Martha van der Doe, oud bestuurslid van de Vrienden, is overleden. Het Waterwingebied lag achter haar flat en via het wijkbeheer was zij actief bezig aandacht te vragen om het gebied groen te houden. Zo kwam zij in het oprichtingsbestuur van de Vereniging terecht. Zij heeft ruim 15 jaar in het bestuur gezeten. De laatste jaren kwam alles door ziekte op een lager pitje te staan.

Ook was zij toen actief in haar flat op de Horsten zowel in de huurderscommissie als in het wijkbeheer. Het betrof vooral projecten m.b.t. de woonomgeving, zoals de actie om weer water in de sloot achter de Horsten te krijgen, het leefregelproject om meer eenheid te krijgen in gedrag van mensen voor de algemene ruimte in de flat, over wat kan wel en wat niet, bolletjes planten om in het voorjaar te genieten van de eerste bloemen, enz..

Daarna werd zij actief in de Burgemeester Molendijkflat, waar ze, samen met Piet, naar toe verhuisd waren.

Wij wensen Piet van der Doe heel veel sterkte met dit verlies.

In memoriam Leejo van Putten

Nog geen week later kregen we te horen dat Leejo van Putten was overleden. Hij heeft zich actief ingezet om de oprichting van de Vereniging in goede banen te leiden. Hij was secretaris en kort daarna een aantal jaren voorzitter van de Vrienden. Hij was de trekker bij het oprichten van de vereniging.

Het Waterwingebied was een gebied dat hem na aan het hart lag en waar hij bijna dagelijks kwam. De website die hij startte was in die tijd nog een redelijk nieuw fenomeen. Hij heeft vele verhalen geschreven en op de site geplaatst. Hij was actief betrokken bij het voorkomen van bebouwing in het gebied. De actie met honderden handtekeningen tegen de bebouwing en zijn inspreken bij raad hebben hier zeker aan bijgedragen.

Ook heeft hij het wandelboekje over Het Waterwingebied geschreven. Dat bevat zowel informatie over de natuur als over de geschiedenis van het gebied. Twaalf jaar geleden heeft hij afscheid van het bestuur genomen. Wij wensen Riekje Hoffman veel sterkte met het verlies van haar man.

Alles draait om eten en gegeten worden.

door: Kees Quaadgras

Voor zo ver bekend is het al weer het derde jaar op rij dat er sperwers broeden in het Waterwingebied. Dat betekent dat dit natuurpark qua evenwichtige natuuropbouw goed scoort. Sperwers staan namelijk als predatoren (roofdieren) aan de top van de voedselketen. Die keten begint met allerlei soorten planten en héél kleine beestjes die wij amper kunnen zien.

Maar insecten als mijten, duizendpoten en pissebedden kunnen dat wel. Vervolgens zijn het zangvogels die zich weer aan de insecten te goed doen. De sperwer sluit dit proces af, maar is na zijn dood weer voer voor andere predatoren als de vos. En voor die heel kleine beestjes die wij mensen amper kunnen zien. Zo is de cirkel weer rond.

In het water van de poelen en de slootjes spelen zich soortgelijke processen af, met watervlooien en miniwormpjes in de onderste regionen en vervolgens via slakken, libellen, vissen, watertorren, eenden, waterhoentjes en meerkoeten naar de hogere sferen van de voedselketen. Hoger wil hier niet zeggen dat het beter is. Alle stadia zijn van even groot belang en vervullen hun eigen rol in de natuur. Om met de indiaanse leider Oren Lyons te spreken: "All life is equal" - alle levensvormen zijn gelijkwaardig. Hij kan worden 'gegoogeld'.

Het is niet altijd even leuk om te zien, maar in de natuur draait nu eenmaal alles om eten en gegeten worden. Vossen eten konijnen en als ze de kans krijgen jonge hertjes en gansjes. Kraaien eten wel eens een jong vogeltje. Koolmezen en roodborsten consumeren insecten, merels zijn dol op wormen. En sperwers zijn gespecialiseerd in de jacht op zangvogeltjes.

Sperwers hebben zo hun eigen jachttechniek. Vaak zitten ze ergens op een tak te wachten tot er een hapje langs komt vliegen. Andere keren vliegen ze zelf rond tot ze dat hapje ergens zien zitten. Dan volgt de aanval.

Vaak merkt het slachtoffer op het laatste moment het dodelijke gevaar op en probeert te vluchten. Waar andere roofvogels het dan voor gezien houden jakkert de sperwer er juist achteraan, tussen takken en takjes door en dwars door struiken. Vaak lukt het dan nog om het vliegende gerecht te pakken te krijgen.

In een voorgaand jaar is hier al eens uitgerekend hoeveel vogeltjes een doorsnee sperwergezin per jaar door de keel laat glijden. Een sperwervrouw heeft er wel drie per dag nodig, een sperwerman, die iets kleiner is dan de vrouw, wenst twee vogeltjes en de jongen lusten er ook wel de nodige, vooral als ze wat ouder worden. In totaal gaat het dan per jaar om zo'n 2.800 vogeltjes. Dat is wel veel.

Gelukkig jaagt de sperwer niet alleen in het Waterwingebied, maar ook in de tuinen van Liendert, Rustenburg en waarschijnlijk ook daar buiten.

sperwer

Ondanks de grote hoeveelheid gevangen vogeltjes neemt hun aantal - over het hele jaar gemeten - niet af. Dit komt doordat veel kleine vogels - koolmezen, pimpelmezen, roodborsten - wel tien jonkies groot brengen. Er is dus een groot aanbod aan prooidieren. Opnieuw: niet leuk, maar zo werkt het nu eenmaal. Dit natuurlijke systeem biedt uiteindelijk ook voordelen voor de prooidieren. De sperwer - en andere roofdieren, tot en met leeuwen - pakken meestal zwakkere en daardoor langzamere dieren. Het gevolg is dat de sterksten van alle soorten overblijven, en dat is dan weer goed voor gezonde en sterke nakomelingen.

Groeikracht

Elk voorjaar opnieuw is het wonderlijk om te zien hoe op armetierige stukken grond binnen enkele weken allerlei planten omhoog schieten. Paardenbloemen, fluitenkruid, brandnetels, pinksterbloemen, zuring en nog veel meer. En als er een soort is uitgebloeid en instort komen er weer nieuwe planten op. Je staat er niet dagelijks bij stil maar die groeikracht van de natuur is toch wel iets fantastisch. Omdat er selectief wordt gemaaid krijgen veel planten de gelegenheid om zaad te zetten. Mede hierdoor is het Wateringebied een echt natuurpark.

Kikkers

En over groeikracht gesproken: de kikkers kunnen er ook wat van. Op 9 mei was het nogal vochtig, gevolg van enkele flinke buien plus een gestaag regentje. Rond de Van Randwijcklaan en op het pad daar vandaan naar het zuiden sprongen honderden minikikkertjes rond, anderhalf tot tweeënhalve centimeter lang, en soms amper te zien op het grintpad. Ze kwamen waarschijnlijk uit de vijver en waren massaal op reis gegaan. Maar waarheen, dat blijft vooralsnog een mysterie. De volgende dagen was het weer droog. Geen kikkertje meer te ontdekken.

-----//-----

Weetjes/opmerkingen/vragen

- Herhaalde oproep contributie 2018

Voor mensen die hun contributie over 2018 nog niet betaald hebben, graag dit alsnog doen.

- Zwembad geopend

Het zwembad is geopend en ook het buitengebied krijgt steeds meer vorm.

Naast het zwembad is een wadi om als regenbuffer te dienen.

Het is niet de bedoeling dat dit regenwater rechtstreeks het Valleikanaal ingaat, maar dat het water zoveel mogelijk de grond inzakt. Bij de overgang onder de Buurtas bij de Zwaluwenstraat/Wiekslag is een afvoerbu~~is~~ en zijn overstroom-regenwaterputten om mogelijk het teveel aan water op te vangen en af te voeren.

- Inrichting kruispunt Hogeweg/Waterwingebied

Er waren plannen om onder de op- en afrit van de A-28 een fietstunnel te maken. Dit gaat niet door. Hiermee komt gelukkig de faunapassage onder de Hogeweg niet in gevaar. Wel wordt het kruispunt opnieuw ingericht. Wij zullen dit volgen ivm de oversteek van fietsers en voetgangers en de klacht dat de verkeerslichten te kort zijn afgesteld voor voetgangers.

- Eenden voeren

Liever geen brood voeren aan de eendjes. Het brood dat blijft liggen wordt graag door de ratten opgegeten. Dieren die we nu juist hier NIET willen hebben.

- Noodkap

Achter de flat Spreeuwenstraat bij de natuurspeelplaats is een boom gekapt. Er was een dikke tak afgebroken en de boom bleek niet meer echt gezond te zijn. Om de voorkomen dat iemand een tak of zelfs een hele boom op zijn hoofd zou krijgen, is de boom verwijderd.

- 'Vetlaagje'

In de sloot midden in het gebied tussen Van Randwijcklaan en Lageweg werd een gekleurd vliesje op het water gezien. Het Waterschap en anderen zijn erbij geweest om de situatie te beoordelen. Het was geen olie, maar het zouden ijzerbacteriën kunnen zijn. Het blijkt niet gevaarlijk of milieubelastend te zijn. Besloten is er niets aan te doen, maar het wel in de gaten te houden.

- Vogel excursie

De vroege vogelexcursie om de vogels luid en duidelijk te horen zingen, was helaas zeer, zeer matig bezocht. Waarschijnlijk gewoon te vroeg. Desalniettemin zong menig vogel al het hoogste lied. Naast de merel, de zanglijster, roodborst, koolmees, winterkoning, ook de tjiftjaf. Kees vanaf deze plaats bedankt.

- Hoeken verstevigd

Bij het onderhoud werd de hoeken soms beschadigd. In het park zijn daarom bij verschillende wandelpaden, op ons verzoek, de hoeken verstevigd.

Verharding in de hoeken

- Bruggetje Arendshorst.

De gemeente gaat een aantal bruggetjes in Amersfoort vervangen vanwege hun levensduur, waaronder bruggetje Arendshorst.

Op **donderdag 28 juni is er tussen 18.30-20.30 uur** een inloop waar het ontwerp van deze bruggen kan worden bekeken.

Locatie: sportcomplex Amerena, Velduil 2 Liendert / Hogekwartier

- Sight

Gaat een natuurwaarde kaart opstellen.

Het gebied naast het zwembad komt straks in onderhoud bij Sight.

Bij het voetpad, ingang van de natuurspeelplaats, komen fietsklemmen te staan.

Inrichting groenstrook naast fietspad Weg van de Vrijheid

Voor de herinrichting van de nieuwe groenstrook naast het fietspad Weg van de Vrijheid zijn twee ontwerpen gemaakt. Een variant met slingerende geul voor eventuele waterberging en één recht-toe-recht-aan variant.

Deze slingervariant wordt waarschijnlijk verder uitgewerkt.

Tevens worden kale plekken in de singel opgevuld en natuurlijk de lantaarns nog verplaatst.

Vlinderhinder

door Arjan Zwart

Wie deze titel leest zal wel denken: hoezo hinder van al die mooie vlinders? Het is me toch wat, heb je net je tuin ingericht om al die vlinders met bijzondere namen een plek te kunnen geven, wordt als dank je tuin opgegeten door rupsen.

Ja dat is even slikken. Even goed als dat het voor veel wandelaars in ons mooie Waterwingebied toch wel even slikken was toen ze langs een aantal (vooral) bomen kwamen die volledig waren kaalgevreten en grijs ingepakt.

Komt dat wel goed en wat is dit dan toch allemaal? Veel vragen die nu even om een antwoord vragen. Om met het eerste te beginnen: die kaalgevreten bomen kunnen wel tegen een stootje. Oké, toegegeven: hun eerste zacht bladeren die daarnaast zo lekker sappig waren: het was een héérlijk maaltijdje voor al die spinselmotten die toch eerst beginnen als een rupsje nooitgenoeg.

spinsel- of stippenmot

En ja, moeder vlinder die de eitjes heeft gelegd, wil natuurlijk dat haar nakomelingen niet alleen lekker kunnen vreten maar ook dat ze veilig en wel hun toch wel korte leventje mogen leven. Vandaar dat deze rupsen zich inpakken in een zeer vernuftig en adembenemend scherm van langgerekte draden. Vandaar dat die bomen er zo ingepakt uitzien. Vooral tegen een gladde stam is dit bijzonder om te zien.

De bekende kunstenaar Christo, die nu alweer zo'n 25 jaar geleden in Duitsland de Reichstag met lakens heeft ingepakt: hij zou ongetwijfeld jaloers zijn geweest op wat deze kleine motten kunnen presteren. Want als je de afmeting van een spinselmot opmeet en dat op schaalgrootte vergelijkt met de bouwwerken die zij maken: je mond valt open van verbazing! Meer dan 300 meter hoog zou 'hun' bouwwerk zijn!

Vooral bomen die alleen staan en ingepakt zijn door deze kleine rupsen, zijn prachtig om te zien. Alsof ze een alles bedekkende panty aangetrokken hebben. Aan het einde van de Fazantenstraat waren dergelijke 'kunstobjecten' goed te zien en te bewonderen. Vandaar maar even een foto van een van deze bomen.

Maar goed de veroorzaker mag duidelijk zijn. De spinselmot of beter gezegd de stippenmot. Een klein ca. 2 cm groot beestje, een roomwitte jurk met daarop zwarte stippen. Nu tot zelfs in mijn keuken te bewonderen.

Maar... die boom dan van wie de beginnende voorjaarsbladeren helemaal worden opgegeten, hoe gaat het verder?

Elke boom beschikt naast gewone ook uit 'slapende' knoppen. Op het moment dat die 'gewone' knoppen blad maken en die worden opgegeten, dan worden die slapende knoppen 'wakker' en beginnen nieuw blad te maken. Dus, beste wandelaar, niet somberen want van de zomer is de grijsgevlude pantyboom weer helemaal groen.

Welke bomen worden ingepakt? Meestal zijn bepaalde boomsoorten favoriet bij deze spinselmotten. In ons park is dat vooral de Vogelkers. En wat wil nu het geval? Laat nu net uitgerekend in zo'n Vogelkers in ons Waterwingebied, een jonge sperwer zijn nest (de Sperwerhorst) gebouwd hebben!

boom met spinselmot

Nou dat heeft' ie geweten! Het jonge sperwerpaar ging de strijd aan met de rups en dapper hebben ze eieren gelegd en getracht ze uit te broeden. In tussentijd werd heel de boom kaalgevreten en ingepakt. En wat dacht het jonge sperwerpaar? Ingepakt? Wegwezen dus!!

En volgend jaar een nieuw nest maar..... zeker niet in een vogelkers. "Ja", de natuur kan een harde leerschool zijn. Zelfs in ons mooie Waterwingebied!

-----//-----